

IZLOŽBA "IZ STARIH ALBUMA - KARLOVAČKI FOTOGRAFI (1850-1940) IZ FUNDUSA GRADSKOG MUZEJA KARLOVAC"

Sanda Stepinac
Gradski muzej Karlovac
Karlovac

U Gradskome muzeju Karlovac otvorena je 23. prosinca 1999. u povodu 95. godišnjice ovog muzeja i 160 godina otkrića fotografije izložba "Iz starih albuma - Karlovački fotografi (1850.-1940.) iz fundusa Gradskog muzeja Karlovac" autorice Sande Stepinac.

Cilj je izložbe bio pokazati da je karlovačka fotografija imala značajnu ulogu u povijesti hrvatske fotografije, staviti naglasak na specifičnost fotografije i njenu nezamjenjivost kao slikovnog izvora i dokumenta, educirati posjetitelje kako bi shvatili i prepoznali njihovu vrijednost te ih potaknuti na buduće donacije.

Povod izložbi je bio sustavno obogaćivanje zbirke fotografija Gradskog muzeja Karlovac. U posljednje dvije godine fundus je obogaćen poklonima i otkupima. Nove akvizicije, kao i arhivsko istraživanje dostupne građe Državnog arhiva u Karlovcu, te ondašnjeg tiska, rezultirali su otkrivanjem nekih novih fotografa, kao i momenata u razvoju karlovačke fotografije.

Tako je predstavljeno dvadesetak autora (pod kategorijom "nepoznati fotograf" vjerojatno se skriva nekoliko fotografa i amatera, a radi se o fotografijama događaja vezanih uz Karlovac), više od 600 fotografija, uključujući i 3 fotomonografije Hinka Krapeka: "Karlovac i njegova okolica", "Slunje i Plitvička jezera", "Jubilarna gospodarska izložba".

Ono što je posebno interesantno je bio sam postav izložbe. Neveliki tavanski prostor Gradskog muzeja od oko 50 m² bio je podijeljen u dva fizički odvojena, ali komplementarna dijela. Jedan od njih predstavio nam je fotografski atelijer 19. stoljeća s njegovim inventarom - oslikanom pozadinom (preuzetom s fotografija Antona Suppana), rad akademskog slikara Daniela Butale, ispred koje su bili smješteni neostilski rekviziti kao fotelja i stalak, koji su obično služili kao oslonac portretiranoj osobi za trajanja ekspozicije, te kamera s kraja 19. stoljeća. Nasuprot toj "luksuznoj" opremi atelijera našla se i ona manje luksuzna, ali vrlo česta na tadašnjim karlovačkim fotografijama - nategnuto prekratko platno, drveni stolci...

Fizičku odvojenost prostora najavili su drveni izlozi atelijera, stilizirana replika karlovačkih izloga 19. stoljeća u kojima su fotografi izlagali svoje radove (prema nacrtu Ivana Kočevara, dipl. inž. arh.).

Drugim dijelom prostora dominirao je touch-screen, kompjutorski ekran na kojem je pohranjen cjelokupni fundus karlovačkih fotografa 1850.-1940. iz zbirke muzeja (izrada VA-COPY, Zagreb). Fotografije su bile posložene abecednim redom autora, prikazane u nekoliko veličina, ovisno o tome radi li se o veličini posjetnice, kabinet formatu ili drugim veličinama. Osim pregleda svih fotografija pojedinog autora, svaka od fotografija mogla se pogledati i pojedinačno uz osnovne podatke: naziv fotografije, vrijeme snimanja, veličina, inventarni broj, literatura, a zvjezdicom su označene fotografije koje su do tada bile i objavljene u literaturi. Fotografije su bile prezentirane na podlozi koja predstavlja i patiniranu poledinu pojedinih autora, koje su također vrlo važan moment u poznavanju rada pojedinog autora, posebice što se tiče vremenskog određenja te lokacije atelijera.

Izložba je predviđala mogućnost višekratnog posjeta, ovisno o interesu i raspoloživu vremenu posjetitelja. Svaki posjetitelj je sam kreirao svoj put kroz izložbu; dovoljan je dodir prsta na ekranu da bi pronašao ono što ga zanima, vidio koliko se promijenio grad i ljudi - njihova odjeća, frizure, prepoznao nekoga od svojih predaka ili poznatijih Karlovčana...

Na samom otvorenju prikazan je i 10 minutni edukativni videofilm o nastanku i razvoju fotografije od L. Daguerra do digitalnih fotoaparata. Bili su izloženi i restaurirani, bogato ornamentirani fotoalbumi s kraja 19. stoljeća koji su često prisutni i kao rekviziti u atelijerima (rad mr. Irene Medić i Maje Velicogna Novoselec), a pozornost je pobudilo i dvoje statista - mladić i djevojka, odjeveni u repliku odjeće 19. st. koji su pozirali u atelijeru pred oslikanim platnom, te mogućnost besplatnog fotografiranja s njima ili iza haljine 19. stoljeća izrađene od krep papira (rad Tatjane Stepinac). Spoj starog - inscenacija atelijera iz 19. stoljeća i novog - prezentacije na touch-screenu pokazale su kako je fotografija u nešto više od stotinjak godina svoga postojanja prešla, zbog brzog napretka tehnologije, veliki put ne samo u načinu snimanja fotografija, tehnologiji izrade, već i u načinu prezentacije i pohrane.

Izložbu je, osim plakata, pozivnice i deplijana pratio i katalog s novim znanstvenim otkrićima o karlovačkoj fotografiji druge polovine 19. i prve polovine 20. stoljeća, te dvojezični (hrvatsko-engleski) CD-ROM, istovjetan touch-screen prezentaciji. Touch-screen je nakon izložbe našao svoje mjesto u stalnom postavu.